

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Vndecima. Exquisitis quibusda[m] locis ex Ezechiele, ex lib. Psalmoru[m], necnon ex Cantico Canticoru[m], eandem Deiparæ Mariæ inuiolatam virginitate[m] magis illustramus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

coronavit enim mater sua. hoc supposito illud mysterium ea similitudine comprehendendi existimat Adrianus, quod quia Verbum humanitatem ex Virgine sumpsit, absque illo virginitatis eius detrimento, atque adeo non communi ceterorum more factus fuerit homo, ideo inter omnes homines regalis corona, regumque diadema propter tam novum suae conceptionis modum ei debeat.

Tandem speculi metaphora, qua non solum aeterna sapientia in sensu literali, sed in mystico B. Virgo designatur, eius virginitatem egregie manifestat. quem admodum enim figura & imago intus in speculo imprimitur in illo absque aliqua ipsius speculi laesione, ita aeternus Pater intuens se in nitidissimo, ac tersissimo Mariano speculo impressit in eo figuram suam, quia *Filius figura est substantia eius*: ut ait Paulus; hanc autem figuram istud ingrediens speculum per conceptum, & ab eo egrediens per natiuitatem non solum integrum illatum, & intactum illud reliquit, sed splendidius & rutilantius, ut decebat matrem illius, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit, & regnat in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA XI.

Exquisitis quibusdam locis ex Ezechiele, ex libro Psalmorum, necnon ex Cantico Canticorum, eandem Deiparae Mariae inuolatam Virginitatem magis illustramus.

HVCVSQVE testimonio produximus, & qua potuimus diligentia, exposuimus, quibus antiqui Ecclesiae Patres intermeratam Deiparae Mariae virginitatem comprobant; nunc

difficiliorem provinciam suscipientes in idem argumentum extraordinariis & inusitatis quibusdam locis veniunt, quibus forte viam aperiemus, ut alij tum feliciori ingenio, tum maiori in Deiparae pietate praediti alios exquirant (est enim iucundum, & pium hoc venandi genus) quibus huius catholicae doctrinae veritas tenacius fidelium mentibus inhaerescat, & impudentissima Haereticorum audacia magis confundatur. Tertullianus igitur lib. de carne Christi cap. 23. & Epiphanius aduersus Ebionitas citant locum quemdam Ezechielis, qui, tametsi in sacra Scriptura non reperitur, ex antiqua tamen traditione credebatur esse huius prophetae: verba illius valde notanda sunt haec: *Vitula peperit, & non peperit*: ea Tertullianus citato loco applicat virginitati, & fecunditati Mariae. Quemadmodum enim non semel accidit, ut quae grauida erat tempore partus appropinquante, ita facili negotio ac incolumi salute pariat, ut dicamus ei: *videtur non parturientis*: ita Virgo peperit, & non peperit: peperit, quia verè Christum enixa est, non peperit, quia perinde incorrupta remansit, ac si non peperisset: peperit ergo ut Dei matrem decebat, non verò peperit instar aliarum faminarum, quae honore virginis pudicitiae parturientes priuantur. Obseruandam tamen est, quod locus hic Ezechielis videtur potius esse apud Iob, ubi dicitur: *Vacca peperit, & non abortiuit*: in Hebraeo autem est: *Vitula peperit, & non est priuata fructu suo*: ubi forte Patres ex aliquo alio codice legerunt, *non peperit*: ita obseruat Iacobus Parmelius ad locum illum Tertulliani: vel certe D. Epiphanius, & Tertullianus non attendentes ad verba, sed ad sensum Ezechielis (ut non semel contigit alijs Patribus) tribuunt illi dixisse: *peperit, & non peperit*: quia dixerat de Virgine, quod porta erat clausa, & quod princeps ipse sedebat in ea, clausam illam relinquens, quae verba eundem sensum reddunt, ac illa.

Tertullian.

Iob 21.

Iac. Parmel.

Deinde

Deinde huic argumento satis congruè adaptari mihi posse videntur verba illa Davidis: *Deus in mari viatus, & semine tue in aquis maris, & vestigia tua non cognoscuntur.* nemo ignorat Mariam mare interpretari, vt D. Hieron adnotauit: semitas, quas Deus perambulauit per hoc mare, conceptio quidem, & natiuitas fuerit, per illam enim intrauit in hoc Marianum mare, per nouem menses in eo nauigaturus, per hanc verò ad Bethlehemiticum portum appulit: has quidem semitas, quantumcunque oculatissime explores, nulla alicuius viatoris vestigia reperies, quia neque ingrediens, neque egrediens Iesus ex Maria, virginem eius integritatem quidquam læsit. atque ad hoc mysterium putant quidam alluisse Salomonem, cum dixit difficilem cognitu

Prov. 30.

sibi esse *viam nauis in medio mari*, intelligens per hanc nauem, humanitatis Christi nauiculam, mare Mariani vteri sustentem. Adnotauit autem ingeniose D. Chrysologus, Christum Dominum nullum sui egressus vestigium relinquens in matre sua, se non hominem solum, sed

Pet. Chrysol. ser. 142.

pariter Deum esse demonstrasse: *Qui ingreditur, inquit, & egreditur, & introitus sui, & exitus nulla vestigia relinquit, diuinus habitator est, non humanus.* Et qui conceptu suo Virginem seruat, & ortu suo relinquit Virginem, non terrenus homo est, sed celestis.

Psal. 178.

Præterea D. Ambrosius in illis verbis Davidis: *Imperfectum meum viderunt oculi tui: Marianæ virginitatis arcanum latere putat, verum tamen illa in hunc modum:*

D. Amb. lib. de inuis. Virg. c. 16.

In operatum meum viderunt oculi tui, docetque illa esse verba filij Dei ad Patrem, quibus fatetur opus mirabile incarnationis in vtero virgineo celebratum, non esse operatum ab homine, sed à Spiritu sancto in Mariam superueniente: verba eius sunt hæc: Inoperata est ergo caro Christi, quam vt Maria virgo conciperet, inuisitato quodam & nouo incarnationis mysterio, sine vlla virilis seminis admissione, diuina gratiæ dispositione, quod erat car-

nis, assumptis ex Virgine. Ad hæc, singularia quædam loca ex Cantico Canticorum obseruaui, in quibus (ni fallor) innumeratam Mariæ virginitatem latere cœlesco. Ex his primus occurrit ille, in quo sponsus cum Turture componit sponsam: *Pulchra sunt gena tue sicut Turturis:* Ceterum licet enim ad exprimeadam virginem Mariæ pudicitiam, non videatur apta Turturis metaphora, cum huius castimonia in ea solum consistat, quod post primum coniugium nullum alium agnoscat, vt communi consensu tradunt naturalium rerum Historiographi; propter eandem tamen rationem, non est nisi apta metaphora: nam cum B. Virgo à nullo sponso nisi à Spiritu sancto hinc conceperit, vt aperte significant verba illa: *Inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto:* nec post illum alium cognouit sponsum, cum à Iosepho, semper fuerit intacta, apte Turturi comparatur, quæ post primum coniugium nullum alium coniugem agnoscit. Vel dicamus (quod & mihi satis verisimile est) nomine *Turturis* in eodem Cantico Canticorum etiam Christum Dominum Virginum Regem, & virginitatis auctorem intelligi, de illo enim, cum in mundo apparuit, dicitur: *Vox Turturis audita est in terris:* Ceterum ab eius enim aduentu, & prædicatione coepit virginitas vigere, & in magno pretio haberi: vt ergo Spiritus sanctus singulari encomio virginitatem Mariæ extolleret, Christi Domini integritati, & puritati illam assimilauit, dicens, virginalem eius verecundiam per *gena* eius significatam, quia in illis præcipue apparet verecundiæ rubor, instar Turturis esse, hoc est, instar Christi per Turturam significati: vnde non incongrue putauerim propterea Deum in lege veteri iussisse, vt in sacrificio offerretur pars Turturum, vt scilicet per illos hi cœlestes Turtures, Christus, & Maria, castimonie virtute insigniores significarentur, ianitu quorum propitiationem peccatorum faciebat.

Deia.

Cant. 1.

Deinde sub illis verbis sponsæ: *Filij matris mee pugnaverunt contra me, posuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodivi*: Mariæ virginitatis latet sacramentum: perinde enim fuit ac si diceret, filij quidem matris mee: synagoga, sed non filij patris mei, cum ipsi ex patre Diabolo sint, sicut Christi honori, ita & virginitatis mee pudori infestissimi hostes semper extiterent, falso existimantes, quod licet operam nauauerim ad custodiendâ virginitatem, minime tamen eam custodierim: *Vineam meam non custodui*, secundam falsam, & erroneam coram mentem, opinantium floridam, ac fructiferam virginitatis mee vineam non fuisse semper intactam. Quam verò aptè nomine vineæ virginitas veniat intelligenda, auctor est D. Ambrosius lib. de exhort. ad virg. eleganter atque erudite dicens:

Cant. 1.

D. Ambrosius

Nemo auferat asina vestre vineam, & vitia olera ferat: vinea enim quidē puritas virginalis est, conugia velut olerum plantaria sunt, in quibus frequens zelus est, & ideo sicut olera herbarum cito cadunt, atque marcescant, nisi sinem imponant senectus, aut ad perfectum verba continentia, non veniat ergo in vos Achab, qui concupiscat vineam vestram delere, & extinguere; nec veniat in vos Tezabel vanam illud, & seculare prostium, sed veniat Naboth, qui venit à patre, sicut significat nomen ipsius interpretatio, qui vineam sanguine defendit suo, & pro eo mortem offerat: hæc Ambrosius. Virginitas ergo vinea fuit dilecto nostro Christo, quam cum primum mundum ingressus est in matre sua elegit hanc vineam sepiuit forti clausura, qua Maria ab omnium hominum se sequestrabat aspectu, ita ut ab Angelo non nisi in penetrabilibus domunculae suae reperiretur, ut ait D. Ambrosius. Ex hac vinea offensiois lapides amouit dilectus, auferens ab ea omne opprobrium, & maledictionem, qua virgines in populo hebræo affici solebant; ut autem vinea ista ab his, quæ illam demoliri student, custodiri posset illaesa, & diflicauit in ea turrim, dum Verbum caro in ea factum est. Hæc

D. Ambrosius

per c. 1. Lucæ

1.

fuit ei turris fortitudinis à facie inimici (v. Davidicis verbis vtar) perpetuam eius conseruans virginitatem.

Ad hæc insignis est locus Cant. 7. a-

Cant. 7.

peret Mariam virginitatem indicans: *Iunctura femorum tuorum sicut monilia, quæ fabricata sunt manu artificis: per iuncturam femorum virginis veteri clausuram designat: sicut enim diuisio femorum lasciuam porrendit, iuxta illud Ezechielis: Diuisisti pedes tuos omni transseanti, & multiplicasti fornicationes in terra iunctura, seu coniunctio femorum virginitatem designat: vnde verbum hebræum *Hanuk*, quod correspondet latino *iunctura*, significat orbem, vel circulum, quem conitat nullibi habere diuisionem & vndiq; esse clausum. Confirmat idem comparatio illa monilis: sicut monilia, quia (v. auctor Cant. 7. est D. Ambrosius) monile erat torques, qui Triumphantis collo appendebatur. 17. constat autem Torquem orbiculatis figuræ esse, ex nulla parte apertum; quia tamen insigne hoc virginitatis donum, quod in Maria tantopere fuit, non fuit monile à Mariæ industria fabricatum, sed cœlitus collatum, ideo addidit, quæ*

Ezech. 16.

Ibid.

D. Ambrosius

Ibid.

fabricata sunt manu artificis: quia manus illius summi artificis diuinæ gratiæ operatione illud elaborauit. Addit autem Alanus, nobilis auctor, in commentario huius loci per iuncturam femorum intelligi connexionem virginitatis corporalis cum mentali, vel, ut aliis placet, concordiam virginitatis cum maternitate. verba illius hæc sunt: *Femora solent esse generationis signa; iunctura autem femorum, nihil aliud intelligitur, quam concordia duarum secunditatum, quæ fuerunt in Virgine, vna mentis, & altera ventris. Et hæc iunctura fuit sicut monile, id est, habuit secum duplicem comitem, virginitatem carnis, & virginitatem mentis. Per monile solet notari castitas: monile enim solet apponi pectori ad ornandum, & in castitate signum, vnde dicitur monile, id est, monens castitatem: est ergo sensus: Iunctura femorum tuorum sicut monilia, id est, sicut tu præditas duplici secunditate,*

Alan. due

rationis signa;

iunctura autem femorum,

nihil

aliud intelligitur,

quam concordia duarum

secunditatum,

quæ fuerunt in Virgine,

vna

mentis,

& altera ventris.

Et hæc iunctura

fuit sicut monile,

id est, habuit secum duplicem

comitem, virginitatem carnis,

& virginitatem mentis.

Per monile solet notari

castitas: monile enim solet

apponi pectori ad ornandum,

& in castitate signum,

vnde dicitur monile,

id est, monens castitatem: est ergo sensus:

Iunctura femorum tuorum sicut monilia,

id est, sicut tu præditas duplici secunditate,

ita duplici virginitate. est autem obseruan-
dum, ad huius explicationem Marianam
virginitatem non esse instar aliarum vir-
ginum, sed puriorem, & excellentiorem
ac omnis illecebræ carnis expertem, &
ideo continuo addidit illa alia verba: *Vm-*

bilicus tuus sicut crater tornatilis: quorum
tâmp præclaram, quàm ingeniosam expo-
sitionem reliquit nobis Rupert. Abbas

super cap. 7 in hæc verba: *Ista laus tua, ô libera Suna-*

mitis, opposita est ancillæ vituperationi, quàm
apud iam dictum habemus his verbis, & *o*
Ezech. 16. 4. *quando nata es, non est præcisus umbilicus*

tuus, & aqua non es lota in salutem. Quibus

viuque verbis luxuria superfluitatem vitu-

perat; quia viri quidem in lumbis, feminis

autem in umbilico luxuria est, testante Do-

mino, qui de Diabolo loquitur ad B. Iob. Vir-

tus eius in lumbis eius, & potestas eius in

umbilico ventris eius. Igitur & umbilicus tuus

crater tornatilis; quid est, nisi ac si diceret,

perfecta est in te virtus castitatis, & liberata

es ab omni carnalis appetitu voluptatis? Pa-

riam quippe fuisse ad laudem vere virtutis

dixisse & iunctura femorum tuorum; sicut mo-

nia, nisi istud adderetur & umbilicus tuus sic-

ut crater tornatilis, numquam indigens pocu-

lis; & quia scilicet illo præcedenti versiculo sa-

lum denegatur, opus sine affectu carnalis com-

mercij: isto autem sequenti, appetitum quoque

cogitationis, qui si inesset, numquam veraciter

diceretur, umbilicus sic præcisus immo & cir-

cumcisus, ut crater tornatilis; neque addere-

tur adhuc & numquam indigens poculis. Quid

nam est umbilicus non indigere poculis; nisi

non vri vel scire per appetitum libidinis.

Tanta igitur fuit Mariæ virginæ puri-

tatis excellentia, ut idem locus, in quo in

aliis virginibus carnis concupiscentia ar-

det, in Virgine, quæ Deum, & hominem

genuit, sedes libidinis non fuit, sed san-

ctitatis, non obscenitatis, sed honestatis,

non turpitudinis sed decoris, vnde nihil

vmquam pudendi motus experta fuit.

nec illud Pauli sibi vsurpare poterat: Vi-

deo aliam legem in membris meis repugnan-

tem legi mentis mee: vnde Alanus præci-

tato loco dixit: In Virgine Deum paritura

ad. vbi sup.

locus ille ab initio singulari quadam gratia
consecratus erat, in membris autem aliarum
virginum, non ita: nempe, in illis ignis concu-
piscentiæ contra quem assidue dimicant, viuunt
vsque ad finem vitæ, & saluo virginitatis bo-
no, imati mali violentos motus patiuntur.
Ita ergo in illis est virginitas salua, vt amen-
non sit satis pura: ita expert. corruptionis, vt
tamen non sit immunis à fordidis mala civil-
lacionis.

Frequenter etiam antiqui Patres, præ-
cipue tamen Rupertus verba illa sponsi:
Hortus conclusus soror mea sponsus, hortus con-
clusus, sponsus signatus, & hortum vocat eccle-
sticam sponfam, Mariam propter fecun-
ditatem, conclusam propter virginita-
tem: itaque hortus fuit, quia mater, con-
clusus, quia Virgo; hortus verò conclusus,
quia mater pariter, & virgo. Dignum
miraculum, quod frequenter inculcet-
ur; subiunxit: sponsus signatus, sigillo scilicet
virginitatis perpetuæ (vt exponit Guilliel-
mus) habente imaginem sponsi celestis ex im-
pressionem annuli, de quo S. Agnes dixit: An-
nulo suo subarrauit me Iesus. Verum si à
sponso vocatur Maria sponsus signatus, &
clausus, quomodo infra appellatur ab
eodem: sponsus hortorum, puteus aquarum vi-
uentium, quæ fluunt impetu de Libano? si e-
nim est sponsus clausus, quomodo aqua
fluunt ab ea? Et si aquarum suarum aua-
ra, illas in se conclusas retinet, quo pacto
dicuntur ab illa fluere, & communicari?

Voluit certè Spiritus sanctus significare
in Maria maternitatem cum virginitate
coniunctam esse, vnde primo vocat eam
fontem clausum, alium de aquas non re-
cipientem, quia ex virili semine non con-
ceperat, ecce virginitatem: vocat deinde
eamdem hortum aquarum fluentium,
quia peperit Christum Dominum: *fon-*
tem aque viue salientis in vitam æternam:
ecce fecunditatem: Vel aliter: clausus
puteus erat B. Virgo, quia viro numquam
patuit, ipsa dicente: Quoniam virum non
cognosco: aperta autem, & puteus Spi-
ritus sancti virtuti illam fecundanti,
iuxta verba Angeli: Spiritum sanctum su-
per. ca.

per-

Rom 7.

ad. vbi sup.

Guillielm

super. ca.

fontem

fontem

ibid.

perueniet in te, & virtus Altissimi obun-
brabit tibi: vnde sicut conchilium ex
parte inferiori omnino clausum est, ne
terrestrem humorem sugat, ex parte ve-
rò superiori apertum est, vt cœlestem in-
fluxum recipiens pretiosam margaritam
in se concipiat; non secus in Deipara
Maria inferior portio animæ eius clausa
erat omnino non solum libidini, sed &
omni terrestri affectui, portio verò supe-
rior eiusdem cœlestibus imbribus, ac di-
uinis Spiritus sancti influxibus patebat,
quibus ipsa plena, & locupletata copio-
sè Ecclesiam Catholicam irrigat. rectè
ergò fontem signatum, & puteum aqua-
rum viuentium, quæ fluunt de Libano,
illam vocat. Facit ad idem secundum ex-
positionem Ruperti, ille alius Cantico-
rum locus: *Duo vbera tua sicut duo hinnuli
capre & gemelli, qui pascuntur in liliis*: Scio
Doctores in variis abissi sententias in
expositione horum verborum: quidam
enim per duo vbera intelligunt vetus, &
nouum testamentum, quibus Ecclesia
lac suæ doctrinæ fidelibus propinat: Alij
per duo vbera intelligunt duas tabulas
legis Mosaycæ, alij amorem Dei, & a-
morem proximi significare autumant,
alij ad virginem illa referentes aiunt, per
duo vbera denotari duplicem eius ma-
ternitatem, primam naturalem respectu
Christi, secundam spiritualem respectu
fidelium, quos in filios adoptauit. sed
melius Rupertus nostro argumento in-
feruiens docuit per duo vbera intelli-
gi virginitatem Deiparæ cum fecunditate
coniunctam; vnde eleganter dixit:
Nulli vnquam femina conigit, vt iisdem v-
beribus lactet filium, & Virgo permaneas, &
sola vtrumque gratiæ tantæ donum appre-
hendat.

Ad hæc sub nomine Melchisedech,
sub quo Christum Dominum intelli-
gi vnanimis est omnium Patrum sententia,
quam verba Dauidis satis confirmant:
*Tu es sacerdos in æternum, secundum ordi-
nem Melchisedech*: necnon, & D. Paulus

ad Hebræos scribentis, arcanum natiui-
tatis illius ex matre Virgine delitescit, vt
auctor est D. Gregorius Nazianzenus:
vbi affirmat Christum Dominum in na-
tiuitate sua factum fuisse integrum Mel-
chisedech, quia (vt acutè satis adnotauit
ibidem Nicetas eius interpres) Filius Dei
autem incarnationem erat semi Melchise-
dech, qui licet ex Patre, non tamen ex
matre processerat, cum verò homo ortus
est ex muliere, integer Melchisedech fa-
ctus est, vtpote, qui sine matre in æter-
nitate, sine patre in tempore genitus est.
sicut ergo (vt fingebant Antiqui) Mi-
nerua ex Ioue patre absque matre, &
Mars ex matre sine patre; ita non fide,
sed veracissime Christum confitemur ab
æterno sine matre, & in tempore absque
humano patre natum. Vnde Franciscus
Georgius in harmonia mundi adnota-
uit, nomen Iesus componi ex illis duo-
bus nominibus Iehoua, & Miriam ad si-
gnificandum Christum Dominum esse
ex Iehoua sine matre, & ex Miriam sine
patre, cui sit honor, & gloria in sæcula
sæculorum. Amen.

D. Greg.
Naz. orat.
38.

Georg. in
harmon.
mundi cant.
2. 10. 6. ca. 7.

HOMILIA XII.

De integerrima Deipara Maria virgi-
nitate pulchra, & solida ex prisco-
rum Patrum selectioribus monu-
mentis contextitur Catena, quæ ob
singularem eruditionem, ac vberri-
mam conceptionum animi copiam,
non poterit legenti non vtilis esse
pariter, & iucunda.

I L V D sane non leue,
imo inrefragabile argu-
mentum esse aybitor ad-
uersus hæreticos, quod
omnes Sancti Patres,
nullo dempto, vnanimi
Ggggg 2 con.

Cant. 4.

Rupert. sup.
a. 4. Cant.

Psal. 109.
ad Heb. 7.